

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๖๔
วันศุกร์ ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙
ณ โรงแรมเลควิว รีสอร์ท แอนด์ กอล์ฟคลับ ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๓. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๔. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๕. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๖. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๗. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๘. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๙. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๒๐. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๑. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวรวิทย์ แห่งพุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา
๒. ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

นางสุภัทรา เชื้ออรอด

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๒๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๖ วันพุธ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันศุกร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันจันทร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๑ วันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๓ วันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๔ วันจันทร์ ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๕ วันอังคาร ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันพุธ ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๘ วันศุกร์ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๙ วันจันทร์ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐ วันอังคาร ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๑ วันพุธ ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๓ วันศุกร์ ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๔ วันจันทร์ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๕ วันอังคาร ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๖ วันพุธ ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๘ วันศุกร์ ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๙ วันจันทร์ ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๐ วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๑ วันพุธ ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๒ วันอังคาร ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๓ วันพุธ ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๔ วันจันทร์ ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๕ วันอังคาร ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๖ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๗ วันศุกร์ ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๘ วันจันทร์ ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๙ วันอังคาร ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๐ วันพุธ ที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๒ วันศุกร์ ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๓ วันจันทร์ ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๔ วันอังคาร ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๕ วันจันทร์ ที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๖ วันอังคาร ที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๗ วันพุธ ที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๘ วันพฤหัสบดี ที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๙ วันศุกร์ ที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๐ วันจันทร์ ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๑ วันอังคาร ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๒ วันพุธ ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙
- อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

ที่ประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว)
โดยเริ่มตั้งแต่หมวด ๙ องค์การอิสระ เป็นต้นไป

หมวด ๙ องค์การอิสระ

“หมวด ๙

องค์การอิสระ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๙ องค์การอิสระ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

“ส่วนที่ ๑

บททั่วไป”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๑ บททั่วไป โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๘

“มาตรา ๑๘๘ องค์การอิสระเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อดำเนินการหรือตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

การใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การอิสระต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๘๘ เป็นดังนี้ “การใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การอิสระต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ” เพื่อให้้องค์กรอิสระมีความกล้าหาญในการใช้ดุลพินิจด้วย

มีการแสดงความคิดเห็นว่า องค์การอิสระต้องมีหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องใดๆ ก่อน จึงจะสามารถมีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่เรื่องนั้นได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๘๘ เป็นดังนี้ “การใช้ อำนาจและทรัพยากรปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์การอิสระต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๘๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘๘ องค์การอิสระเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อดำเนินการหรือตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

การใช้ อำนาจและทรัพยากรปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์การอิสระต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ”

มาตรา ๑๘๙

“มาตรา ๑๘๙ นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยองค์กรอิสระแต่ละองค์กรในหมวดนี้แล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

ก. คุณสมบัติ

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
- (๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง
- (๒) อยู่ระหว่างถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือถูกหรือเคยถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามคำพิพากษาแม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด
- (๓) ต้องหรือเคยต้องคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้พ้นจากตำแหน่ง
- (๔) ไม่ซื่อสัตย์สุจริต
- (๕) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกสรรหา
- (๖) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา
- (๗) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๘) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น
- (๙) เป็นที่ปรึกษาหรือกรรมการในหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
- (๑๐) ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรที่ดำเนินกิจการโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด
- (๑๑) ประกอบวิชาชีพอิสระใด ๆ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้เพิ่มคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระเป็นความใน (๔/๑) ความว่า “ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรเพิ่มลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ความว่า “เป็นหรือเคยเป็นกรรมการในองค์กรอิสระอื่น”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ความว่า “เป็นหรือเคยเป็นกรรมการในองค์กรอิสระอื่น” จะบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในลักษณะต้องห้ามของส่วนที่ว่าด้วยองค์กรอิสระในแต่ละองค์กรอยู่แล้ว

- มีกรรมการสอบถามว่า ควรเพิ่มลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในเรื่องบุคคลที่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลให้จำคุกหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามในเรื่องเคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท แต่หากบุคคลใดได้รับโทษจำคุกจริง แม้ว่าจะเกิดจากความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท ก็ถือเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใน (๔) เป็นดังนี้ “(๔) ไม่ใช่ผู้ที่สภ�สรริตเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามดังกล่าวรวมไปถึงเรื่องต้องไม่ติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นบุคคลล้มละลายด้วย แต่ความในร่างมาตรา ๑๘๙ ไม่มีการบัญญัติคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๘๙ วก่อน โดยกลับไปพิจารณาคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะรัฐมนตรีให้เรียบร้อย และนำมาเป็นฐานในการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในภายหลัง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๘๙ วก่อน

มาตรา ๑๙๐

“มาตรา ๑๙๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนอกจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ
- (๓) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุดคนหนึ่งที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ
- (๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๙ และไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระองค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มิไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ในกรณีการสรรหากรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ก่อนดำเนินการสรรหาให้คณะกรรมการสรรหาแจ้งให้ประธานศาลฎีกาทราบเพื่อดำเนินการคัดเลือกตามมาตรา ๑๙๕ หรือมาตรา ๒๑๐ แล้วแต่กรณี

ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามจำนวนที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙๕ มาตรา ๒๐๗ มาตรา ๒๑๐ หรือมาตรา ๒๒๐ แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์กรอิสระที่จะต้องมีการสรรหา

ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้คณะกรรมการสรรหาสามารถคัดสรรบุคคลที่มีความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ โดยไม่ต้องรอให้บุคคลมาสมัครด้วยตนเองหรือรอให้มีการเสนอชื่อจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาก่อน เสนอให้แก้ไขความในวรรคห้าของร่างมาตรา ๑๙๐ เป็นดังนี้ “ในการสรรหาให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปด้วย”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีการสอบถามว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาตามความใน (๔) ที่กำหนดให้มีตัวแทนขององค์กรอิสระในการสรรหาคณะกรรมการสรรหาด้วยนั้น อาจทำให้เกิดการใช้ดุลพินิจที่ผิดพลาดในการคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระได้ เนื่องจากกรณีดังกล่าวบุคคลที่องค์กรอิสระแต่งตั้งย่อมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการสรรหา

ประธานกรรมการกล่าวว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาตามความใน (๔) ของร่างมาตรา ๑๙๐ เป็นการกำหนดให้ตัวแทนขององค์กรอิสระสรรหาบุคคลที่อยู่นอกองค์กรอิสระเป็นคณะกรรมการสรรหา โดยต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ นอกจากนั้น เพื่อป้องกันปัญหาองค์กรอิสระแต่งตั้งบุคคลที่เป็นข้าราชการในหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการให้แก่องค์กรอิสระเป็นคณะกรรมการสรรหา เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๔) เป็นดังนี้ “บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๙ และไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในองค์กรอิสระใดองค์กรละหนึ่งคนเป็นกรรมการ”

- มีการสอบถามว่า ความใน (๔) ที่แก้ไขใหม่ จะเป็นการตัดสิทธินักวิจัยหรืออาจารย์ที่ทำการวิจัยให้แก่องค์กรอิสระซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขององค์กรอิสระในการได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการสรรหาหรือไม่

- บุคคลที่ได้รับทุนสนับสนุนในการทำวิจัยจากองค์กรอิสระ ย่อมมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับองค์กรอิสระนั้น ๆ จึงไม่ควรได้รับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

- ความว่า “ไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในองค์กรอิสระใด” หากเคยได้รับเชิญให้ไปเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่องค์กรอิสระจะต้องห้ามมิให้ได้รับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการสรรหาตามความใน (๔) หรือไม่ และความว่า “โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปด้วย” หมายความว่าอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีได้รับเชิญให้ไปเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่องค์กรอิสระไม่ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรอิสระ จึงไม่ต้องห้ามที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการสรรหา สำหรับความว่า “โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาสรรหาจากบุคคลที่มีความ

เหมาะสมทั่วไปด้วย” หมายถึง นอกจากคณะกรรมการสรรหาจะประกาศรับสมัครบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ โดยต้องรอให้มีบุคคลยื่นใบสมัครเข้ามาก่อนแล้ว คณะกรรมการสรรหายังสามารถคัดเลือกบุคคลที่เห็นว่าเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระได้เองด้วย

- มีกรรมการสอบถามว่า นอกเหนือจากการให้บุคคลสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ยังมีการเสนอชื่อจากองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาคัดเลือกได้ อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาสามารถสามารถคัดเลือกบุคคลที่เห็นว่าเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระได้เอง โดยไม่ต้องรอให้มีบุคคลเข้ามาสมัครก่อนจะเป็นการให้อำนาจมากเกินไปหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสรรหาควรมีความกล้าหาญในการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอย่างแท้จริง ทั้งนี้ บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรอิสระ เช่น นักวิจัยหรืออาจารย์ที่ทำการวิจัยให้แก่องค์กรอิสระ เป็นต้น อาจต้องห้ามมิให้ได้รับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการสรรหา แต่ไม่ต้องห้ามที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาสามารถคัดเลือกบุคคลที่เห็นว่าเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระได้เอง โดยไม่ต้องรอให้มีบุคคลสมัครเข้ารับการคัดเลือกก่อน ถือว่ามีความเหมาะสมเนื่องจากหากต้องรอให้มีบุคคลสมัครเข้ารับการคัดเลือกก่อนจึงจะเริ่มกระบวนการสรรหาได้ ย่อมเรียกว่า “คณะกรรมการกลั่นกรอง” ไม่ใช่ “คณะกรรมการสรรหา”

- การสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระควรให้อำนาจแก่คณะกรรมการสรรหาในการคัดเลือกบุคคลในการดำรงตำแหน่งได้เองเป็นลำดับแรก โดยอาจให้มีการเสนอรายชื่อบุคคลที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระจากหน่วยงานหรือองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ อีกวิธีหนึ่งประกอบกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้คณะกรรมการสรรหาต้องรอการเสนอรายชื่อผู้ที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระจากองค์กรต่าง ๆ เพียงรูปแบบเดียวอาจไม่เหมาะสม เนื่องจากอาจเกิดการเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่องค์กรนั้น ๆ เพื่อให้เสนอชื่อตนเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีให้องค์กรต่าง ๆ เสนอรายชื่อบุคคลที่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระได้ ต้องกำหนดกระบวนการที่จะทำให้การเสนอรายชื่อบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระมีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้ หากต้องการให้คณะกรรมการสรรหามีความกล้าหาญในการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระได้เอง ควรบัญญัติความให้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญด้วย

- กระบวนการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนอกจากบัญญัติหลักการไว้ในรัฐธรรมนูญ ยังต้องมีการกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจนในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญอีกส่วนหนึ่งด้วย เช่น การประกาศรับสมัครบุคคลทั่วไปเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ขณะเดียวกันก็ให้สิทธิคณะกรรมการสรรหาเสนอชื่อบุคคลที่ตนเห็นว่ามีความเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งได้ด้วย

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กรณีบุคคลที่ได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระเป็นข้าราชการอยู่ในขณะที่ได้รับการสรรหา บุคคลดังกล่าวต้องลาออกจากราชการทันที จึงจะเสนอรายชื่อเพื่อให้พระมหากษัตริย์ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระได้ อย่างไรก็ตาม เกิดปัญหาว่าหากมีการเสนอรายชื่อบุคคลนั้นไปแล้ว แต่ไม่ได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ย่อมทำให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อดังกล่าวต้องพ้นจากตำแหน่งทางราชการไปโดยปริยาย ดังนั้น ควรมีการบัญญัติรัฐธรรมนูญเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยกำหนดให้บุคคลที่ได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระซึ่งเป็นข้าราชการอยู่ในขณะที่ได้รับ

การสรรหา ต้องลาออกจากราชการภายหลังที่พระมหากษัตริย์ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนอกจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ
- (๓) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุดคนหนึ่งที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ
- (๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๙ และไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในองค์กรอิสระใด องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มิได้ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ในกรณีการสรรหากรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ก่อนดำเนินการสรรหาให้คณะกรรมการสรรหาแจ้งให้ประธานศาลฎีกาทราบเพื่อดำเนินการคัดเลือกตามมาตรา ๑๙๕ หรือมาตรา ๒๑๐ แล้วแต่กรณี

ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามจำนวนที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๙๕ มาตรา ๒๐๗ มาตรา ๒๑๐ หรือมาตรา ๒๒๐ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์กรอิสระที่จะต้องมีการสรรหา

ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปด้วย”

มาตรา ๑๙๑

“มาตรา ๑๙๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามทั่วไปตามมาตรา ๑๙๐ หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเฉพาะตามมาตรา ๑๙๕ มาตรา ๒๐๗ มาตรา ๒๑๐ มาตรา ๒๒๐ หรือตามกฎหมายตามมาตรา ๒๒๘”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๙๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๒

“มาตรา ๑๙๒ ให้องค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการและผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการขององค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคหนึ่ง ความว่า “ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการขององค์กรอิสระ” หากแก้ไขเป็นความว่า “เลขาธิการของหน่วยธุรการขององค์กรอิสระ” จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสาม ความว่า “มาตรฐานตามวรรคหนึ่งต้องระบุให้ชัดแจ้งว่าการฝ่าฝืนจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง” เพื่อให้เป็นแนวทางในการพิจารณาลงโทษบุคคลที่ฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรงได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีองค์กรอิสระไม่ดำเนินการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมให้แล้วเสร็จโดยเร็ว จะกำหนดบทลงโทษไว้ในส่วนใดของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ควรกำหนดให้มาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระเป็นมาตรฐานกลาง และนำไปใช้บังคับกับมาตรฐานทางจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย

- การกำหนดให้มาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระเป็นมาตรฐานกลางเป็นเรื่องที่ดี เนื่องจากทำให้ทุกองค์กรมีมาตรฐานทางจริยธรรมที่เป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน แต่หากให้องค์กรอิสระแต่ละองค์กรกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นเองย่อมทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกันได้ ทั้งนี้ อาจกำหนดระยะเวลาในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระไม่ให้เกินหกเดือน เนื่องจากองค์กรต่าง ๆ มีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษรไว้เป็นเบื้องต้นแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีองค์กรอิสระไม่ดำเนินการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด อาจกำหนดบทลงโทษไว้ในบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรของรัฐในต่างประเทศ เมื่อมีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมแล้วเสร็จ จะมีการสร้างกลไกในการควบคุมและตรวจสอบมาตรฐานทางจริยธรรมให้มีแนวทางเป็นอย่างเดียวกัน เรียกว่า “ที่ปรึกษาทางจริยธรรม” ซึ่งสามารถนำกลไกดังกล่าวมาใช้กับการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่ผู้รับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน”

- มีกรรมการสอบถามว่า หากสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมแต่มีมาตรฐานต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระ หรือขัดหรือแย้งต่อมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระจะดำเนินการอย่างไร

- มาตรฐานทางจริยธรรมของหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐยังไม่มีมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทำให้ไม่มีสภาพบังคับอย่างแท้จริง ดังนั้น หากกำหนดให้แต่ละองค์กรร่วมกันจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมซึ่งเป็นมาตรฐานกลาง และบังคับให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จะทำให้มาตรฐานทางจริยธรรมมีผลใช้บังคับอย่างแท้จริงได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับที่ให้รับฟังความคิดเห็นจากสภาผู้แทนราษฎร สภาวชิทวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาหรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานตามวรรคหนึ่ง การกำหนดดังกล่าวต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า หากสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมแต่มีมาตรฐานต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระ หรือขัดหรือแย้งต่อมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระ เมื่อมีการร้องว่ามีการดำเนินการที่ขัดต่อมาตรฐานทางจริยธรรมซึ่งเป็นมาตรฐานกลาง ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ดำเนินการสอบสวนต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากสภาผู้แทนราษฎรกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมและมีมาตรฐานต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระ แม้ว่าจะไม่มีบทลงโทษแก่สภาผู้แทนราษฎร แต่องค์กรอิสระ เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นต้น อาจทักท้วงและแจ้งให้ปรากฏแก่สาธารณชน เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรแก้ไขมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวได้

ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นองค์กรทางการเมืองเช่นเดียวกับองค์กรอิสระ จึงควรให้ศาลรัฐธรรมนูญมีส่วนร่วมกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวด้วย ดังนั้น เสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการและผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคหนึ่ง ควรเพิ่มความว่า “มาตรฐานกลางทางจริยธรรม...” จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมถือเป็นการกำหนดมาตรฐานกลางที่ใช้ร่วมกันระหว่างองค์กร และเป็นการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของแต่ละองค์กรไว้ในที่เดียวกันด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙๒ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการและผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแต่ให้รับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานตามวรรคหนึ่ง การกำหนดดังกล่าวต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา
มาตรฐานตามวรรคหนึ่งต้องระบุให้ชัดเจนว่าการฝ่าฝืนจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง”

มาตรา ๑๙๓

“มาตรา ๑๙๓ ให้องค์กรอิสระแต่ละแห่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการโดยเฉพาะ โดยให้มีผู้บังคับบัญชาสูงสุดคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบขององค์กรอิสระแต่ละองค์กร เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของหน่วยงานนั้น โดยรับผิดชอบต่อองค์กรอิสระ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ องค์กรอิสระต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการบริหารงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างมาตรา ๑๙๓ บัญญัติขึ้นเนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน โดยการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีความไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้ ถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๙๓ มีการใช้คำว่า “องค์กรอิสระ” แทนคำว่า “กรรมการในองค์กรอิสระ” กรณีดังกล่าวเป็นการบัญญัติถ้อยคำที่ถูกต้องหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาเรื่องการจัดองค์กรของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สามารถแยกพิจารณาร่างมาตรา ๑๙๓ ออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) องค์กรอิสระ คือ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และ ๒) หน่วยงานธุรการขององค์กรอิสระ คือ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ มีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องในสถานะของหน่วยงานธุรการ โดยหน่วยธุรการขององค์กรอิสระสำคัญผิดว่าตนเป็นองค์กรอิสระ ทำให้การประสานงานระหว่างองค์กรอิสระกับหน่วยธุรการขององค์กรอิสระเกิดปัญหา นอกจากนั้น การกำหนดให้หน่วยธุรการขององค์กรอิสระมีความเป็นอิสระ หมายถึง มีความเป็นอิสระจากการบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี แต่ไม่ได้เป็นอิสระจากการบังคับบัญชาขององค์กรอิสระแต่อย่างใด

เรื่องการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานธุรการขององค์กรอิสระตามร่างมาตรา ๑๙๓ นั้น เป็นหลักการที่คณะกรรมการได้ออกแบบขึ้นใหม่โดยกำหนดให้องค์กรอิสระแต่ละองค์กรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการโดยเฉพาะ โดยมีผู้บังคับบัญชาสูงสุดคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบขององค์กรอิสระซึ่งแตกต่างจากที่เคยบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้องค์กรอิสระแต่ละองค์กรมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระโดยมีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานองค์กรอิสระนั้น ๆ

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า เรื่องการบริหารงานบุคคลของหน่วยธุรการขององค์กรอิสระนั้น ควรบัญญัติหลักการให้เลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการในหน่วยธุรการขององค์กรอิสระ และไม่ควรถูกกำหนดให้ประธานองค์กรอิสระเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติในเรื่องการบังคับบัญชาข้าราชการของเลขาธิการได้ เนื่องจากเลขาธิการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการตามกฎหมายของแต่ละองค์กร หากกำหนดให้ประธานองค์กรอิสระเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดก็อาจมีการก้าวก่าย

หรือแทรกแซงการทำหน้าที่ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือเลื่อนตำแหน่งในหน่วยงานธุรการขององค์กรอิสระได้

- มีการรวมการแสดงความเห็นว่า เรื่องการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานธุรการขององค์กรอิสระ และส่วนราชการต่าง ๆ จะมีแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกันกล่าวคือ เลขาธิการจะเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการ พนักงานราชการ หรือลูกจ้าง ไม่ใช่ประธานองค์กรอิสระ ดังนั้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็นว่า “โดยให้มีผู้ซึ่ง**ระดับชั้นสูงสุด**หัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบขององค์กรอิสระแต่ละองค์กร” เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการตีความในทางปฏิบัติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานธุรการขององค์กรอิสระนั้น ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้หน่วยงานธุรการต้องมีความเป็นอิสระ เนื่องจากที่ผ่านมาเกิดปัญหาตีความว่า ความเป็นอิสระของหน่วยงานธุรการย่อมมีอิสระจากประธานกรรมการและกรรมการด้วยซึ่งไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของการให้อิสระแก่หน่วยงานธุรการซึ่งหมายถึงการเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารไม่ใช่อิสระจากคณะกรรมการขององค์กรอิสระนั้น ๆ ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๙๓ เป็นดังนี้ “ให้**องค์กรอิสระแต่ละแห่งนอกจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน** มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการ **โดยสหภาพ** ดำเนินการ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้องค์กรอิสระบรรลุนิติภาวะและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ทั้งนี้ ตามมติหรือแนวทางที่องค์กรอิสระกำหนด โดยให้มีผู้ซึ่ง**ระดับชั้นสูงสุด**หัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบขององค์กรอิสระแต่ละองค์กร เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของหน่วยงานนั้น **โดยรับผิดชอบขึ้นตรงต่อองค์กรอิสระ** ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ **เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ องค์การอิสระต้องไม่กระทบต่อทศบาลใด ๆ อันเป็นทศบาลที่สหภาพหรือสหภาพสหภาพบริหารสหภาพสหภาพสหภาพที่รับผิดชอบสหภาพสหภาพ**”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙๓ ให้**องค์กรอิสระแต่ละแห่งนอกจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน** มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการ**โดยสหภาพ** ดำเนินการ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้องค์กรอิสระบรรลุนิติภาวะและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ทั้งนี้ ตามมติหรือแนวทางที่องค์กรอิสระกำหนด โดยให้มีผู้ซึ่ง**ระดับชั้นสูงสุด**หัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบขององค์กรอิสระแต่ละองค์กร เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของหน่วยงานนั้น **โดยรับผิดชอบขึ้นตรงต่อองค์กรอิสระ** ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ **เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ องค์การอิสระต้องไม่กระทบต่อทศบาลใด ๆ อันเป็นทศบาลที่สหภาพหรือสหภาพสหภาพบริหารสหภาพสหภาพสหภาพที่รับผิดชอบสหภาพสหภาพ**”

มาตรา ๑๙๔

“มาตรา ๑๙๔ ทุกปี ให้**องค์กรอิสระ**มีหน้าที่จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบ และให้เผยแพร่รายงานดังกล่าวให้ประชาชนทราบด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เรื่องการรายงานผลการปฏิบัติงานขององค์กรอิสระที่ต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภานั้น รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้**องค์กรอิสระ**ต้องจัดทำรายงานประจำปี

แต่รูปแบบรายงานและกำหนดเวลาที่แต่ละองค์กรจะต้องนำเสนอรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภานั้นแตกต่างกัน บางองค์กรไม่ได้กำหนดระยะเวลาการจัดทำรายงานแต่บางองค์กรกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนดว่าจะต้องเสนอรายงานประจำปีภายในเดือนมีนาคมของทุกปี หรือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติกำหนดให้เสนอรายงานประจำปีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี เป็นต้น ดังนั้น ควรกำหนดกรอบระยะเวลาการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีขององค์กรอิสระให้มีมาตรฐานเดียวกันทุกองค์กรซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนต่อกระบวนการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาและกรอบการจัดทำรายงานประจำปีขององค์กรอิสระต่าง ๆ ด้วย

- ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดระยะเวลาบังคับให้องค์กรอิสระต่าง ๆ ต้องเสนอรายงานผลการปฏิบัติราชการประจำปี แต่ควรเปิดกว้างให้เป็นดุลพินิจขององค์กรอิสระ ในกรณีที่องค์กรอิสระใดไม่เสนอรายงานผลการปฏิบัติราชการประจำปีในปีถัดไป หรือเสนอรายงานล่าช้าก็จะเป็นตัวชี้วัดถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๙๔ ได้วางหลักการในเรื่องการจัดทำรายงานประจำปีขององค์กรอิสระทุกองค์กรที่จะต้องจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ส่วนวิธีการ รูปแบบ และรายละเอียดของรายงานผลการปฏิบัติราชการประจำปีขององค์กรอิสระต่าง ๆ ควรกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรองจะมีความเหมาะสมมากกว่าที่จะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งหากเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนั้น เสนอให้ตัดความในร่างมาตรา ๑๙๔ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติร่างมาตรา ๑๙๔ ออกทั้งมาตรา

ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการการเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๒ คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙๕

“มาตรา ๑๙๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่จะยังประโยชน์แก่การบริหารและจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา จำนวนห้าคน

(๒) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน

ในกรณีที่ไม้อาจคัดเลือกบุคคลตาม (๒) ได้ ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกบุคคลอื่นซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมายไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์แทน

ผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกภายใต้ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้นแล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- องค์ประกอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งตาม (๒) จำนวนสองคนนั้น เหตุใดจึงกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้เลือก

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุผลที่กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกกรรมการการเลือกตั้งตาม (๒) โดยต้องเลือกจากผู้พิพากษาที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ เนื่องจากคณะกรรมการต้องการให้กรรมการการเลือกตั้งมีส่วนมาจากผู้พิพากษาซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย และมีประสบการณ์การพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อเข้ามาทำหน้าที่พิจารณาสำนวนการสอบสวนการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ส่วนความว่า “ในกรณีที่ไม้อาจคัดเลือกบุคคลตาม (๒) ได้ ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกบุคคลอื่นซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมายไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์แทน” ในวรรคสอง เหตุใดจึงต้องบัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้เลือกบุคคลอื่นในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษามาตาม (๒) ได้ ซึ่งอาจขัดกับหลักการและเจตนารมณ์ของการมีกรรมการการเลือกตั้งจากบุคคลที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์เพื่อทำหน้าที่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้น กรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษามาตาม (๒) ได้ก็ควรให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้คัดเลือกบุคคลอื่นแทนไม่ใช่ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้คัดเลือกบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการควรสร้างแรงจูงใจให้ผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้ง เช่น เพิ่มวาระการดำรงตำแหน่ง หรือเพิ่มค่าตอบแทน เป็นต้น

- กรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์เพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๒) ได้ หากจะมอบหมายให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้คัดเลือกบุคคลอื่นแทนก็ควรเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการสรรหา

- เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องกำหนดให้มีกรรมการการเลือกตั้งจากบุคคลที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตาม (๒) นั้น เพื่อเข้ามาทำหน้าที่เกี่ยวกับสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- กรณีที่ที่ประชุมใหญ่ไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์เพื่อมาเป็นกรรมการการเลือกตั้งได้ หากจะมอบหมายให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้คัดเลือกบุคคลอื่นแทนนั้น คณะกรรมการสรรหาที่จะต้องสรรหาจากบุคคลผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีประสบการณ์ด้านการพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ด้านสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- ไม่เห็นด้วยกับการให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้คัดเลือกบุคคลอื่นแทนในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์เพื่อมาเป็นกรรมการการเลือกตั้งได้ ควรกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาดำเนินการคัดเลือกจนกว่าจะได้ผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ไปทำหน้าที่เป็นกรรมการการเลือกตั้งตามที่กำหนดไว้ใน (๒)

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้คัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๒) นั้น คณะกรรมการต้องการให้ผู้พิพากษาเข้ามาทำหน้าที่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง การคัดเลือกผู้พิพากษาเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าวจึงกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเป็นผู้คัดเลือก ส่วนกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์เพื่อมาเป็นกรรมการการเลือกตั้งได้ ก็ควรให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้คัดเลือกบุคคลอื่นแทน ไม่ใช่ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกเนื่องจากการคัดเลือกบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้พิพากษา

- มีกรรมการสอบถามว่า หากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์เพื่อมาเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๒) ได้ และกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้คัดเลือกบุคคลอื่นแทนนั้น คณะกรรมการสรรหาจะต้องสรรหาจากผู้พิพากษาเท่านั้น หรือคัดเลือกจากผู้ประกอบอาชีพด้านกฎหมายได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความจำเป็นที่จะต้องมีการการเลือกตั้งในสัดส่วนผู้พิพากษา เนื่องจากต้องการให้เข้ามาทำหน้าที่เกี่ยวกับสำนวนการสอบสวนการเลือกตั้ง หากไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษาเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งได้ ก็ควรแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ด้านกฎหมาย และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์เข้ามาเป็นกรรมการการเลือกตั้ง เช่น พนักงานอัยการ เป็นต้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรปรับเปลี่ยนคุณสมบัติของกรรมการการเลือกตั้งในสัดส่วนของผู้พิพากษาซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตาม (๒) เพื่อให้ผู้พิพากษาที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์สมัครเข้ารับการคัดเลือกแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๒) ได้

- ในปัจจุบันพนักงานอัยการที่ดำรงตำแหน่งอธิบดีอัยการหรือเทียบเท่า มีฐานะเทียบเท่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์หรือไม่

- กรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์เพื่อมาเป็นกรรมการการเลือกตั้งได้ ควรแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) เป็นว่า “และหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุม

ใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน” เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ซึ่งประกอบอาชีพกฎหมายอื่นสมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๒) ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การคัดเลือกบุคคลที่ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์เพื่อเข้ารับการคัดเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๒) นั้น ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่สามารถคัดเลือกผู้พิพากษาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์เพื่อมาเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๒) ได้ อาจกำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกพนักงานอัยการที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการแทนได้ ดังนั้น เสนอแก้ไขความใน (๒) เป็นดังนี้ “ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการ ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน” ส่วนความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๙๕ เสนอให้ตัดออกทั้งวรรค

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่จะยังประโยชน์แก่การบริหารและจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา จำนวนห้าคน

(๒) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการ ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน

ในกรณีที่ไม่มีขอสมัครเลือกตั้งบุคคลตาม (๒) ได้ ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแต่งตั้งผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมายไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์แทน

ผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกรายใด ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้นแล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง”

มาตรา ๑๙๖

“มาตรา ๑๙๖ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน

ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้กรรมการการเลือกตั้งที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งใหม่แทน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มาตรา ๒๔๙ วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดว่า ในกรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามวรรคสาม และมีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเหลืออยู่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทั้งหมด ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นการชั่วคราว โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งได้จนกว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ตนดำรงตำแหน่งแทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่าผู้นั้นกระทำความผิด คณะกรรมการควรนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติรองรับไว้ในรัฐธรรมนูญกรณีที่องค์กรอิสระมีปัญหาเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการในอนาคต

- เรื่องการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระในกรณีที่ไม่มีตำแหน่งว่างนั้น คณะกรรมการควรบัญญัติหลักการให้องค์กรอิสระทุกองค์กรมีมาตรฐานเดียวกัน โดยกำหนดว่าในกรณีที่กรรมการในองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้และมีกรรมการเหลืออยู่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการองค์กรอิสระนั้น ๆ ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการองค์กรอิสระนั้น ๆ เพื่อทำหน้าที่เป็นการชั่วคราว

- ในกรณีที่กรรมการในองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้และมีกรรมการเหลืออยู่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดในองค์กรอิสระนั้น ๆ ไม่เห็นด้วยกับการให้อำนาจประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการองค์กรอิสระนั้น ๆ เพื่อทำหน้าที่เป็นการชั่วคราวเนื่องจากบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งอาจไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในการทำหน้าที่ในองค์กรอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในระหว่างที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คนให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “ให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้” อาจทำให้เกิดปัญหาการตีความว่ากรณีใดบ้างจึงจะถือว่ามีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

- คณะกรรมการได้ออกแบบอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งใหม่กรณีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ และการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ชั่วคราวนั้น หากองค์ประกอบของคณะกรรมการกรรมการการเลือกตั้งมีกรรมการเหลืออยู่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมด กรรมการการเลือกตั้งที่เหลืออยู่จะยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้หรือไม่

- ในอดีตที่ผ่านมาเคยมีปัญหากรณีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกดำเนินคดีในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจนทำให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทั้งคณะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ คณะกรรมการควรออกแบบกลไกเพื่อให้มีการมอบหมายให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีกรรมการเหลืออยู่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมด หากมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ให้กรรมการการเลือกตั้งที่เหลืออยู่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ส่วนกรณีที่อยู่ระหว่างการเลือกตั้งหากคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งคณะถูกขัดขวางความผิดโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะส่งผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ทั้งคณะ ควรบัญญัติหลักการเพื่อรองรับให้มีการตั้งหน่วยงานขึ้นมาทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙๖ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะถ้ามีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คนให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้กรรมการการเลือกตั้งที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งใหม่แทน”

มาตรา ๑๙๗

“มาตรา ๑๙๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ

(๒) ควบคุมดูแลการเลือกตั้งและการเลือกตาม (๑) ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๓) สืบสวนหรือไต่สวนในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตาม (๑) มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยจะมอบหมายให้บุคคลหรือหน่วยงานใดดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนแทนก็ได้

(๔) สั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกตาม (๑) หรือการออกเสียงประชามติใหม่ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตาม (๑) มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๕) สั่งระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งตาม (๑) ไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๖) ดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๗) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

การดำเนินการและการปฏิบัติให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องให้อำนาจแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งในการออกประกาศหรือวางระเบียบกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นเพื่อให้การเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งตาม (๑) การออกเสียงประชามติ และการดำเนินงานของพรรคการเมืองเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมายด้วย

คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในร่างมาตรา ๑๔๗ มิได้ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งแตกต่างจากหลักการในมาตรา ๒๓๖ (๗) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศผลการเลือกตั้ง ผลการสรรหา และผลการออกเสียงประชามติ ดังนั้น ในร่างมาตรา ๑๔๗ ควรเพิ่มหลักการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และประกาศผลการออกเสียงประชามติ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง มีความกล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ”

ส่วนเรื่องอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการประกาศผลการเลือกตั้งนั้น แม้คณะกรรมการจะไม่ได้บัญญัติให้อำนาจประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และประกาศผลการออกเสียงประชามติก็ตาม การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ย่อมมีอำนาจประกาศผลการเลือกตั้งได้อยู่แล้วและถือเป็นหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และประกาศผลการออกเสียงประชามติ

ส่วนความใน (๓) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งตาม (๑) มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่ไม่ได้บัญญัติกลไกหรือมาตรการเพื่อบรรเทาว่าเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนหรือไต่สวนแล้วปรากฏผลอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เรื่องอำนาจการสืบสวนหรือไต่สวนในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายตาม (๓) นั้น คณะกรรมการควรออกแบบกลไกหรือมาตรการเพื่อบรรเทาการใช้อำนาจของคณะกรรมการ

การเลือกตั้งในการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือการออกเสียงประชามติใหม่ตาม (๔) หรือสั่งระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตาม (๕)

- เรื่องอำนาจการสืบสวนหรือไต่สวนในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายตาม (๓) นั้น เป็นวิธีดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายลำดับรอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวน ก็ต้องให้อำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย หรือทุกหน่วยด้วย โดยเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๑๙๗ (๒) (๓) และตัด (๔) ออกดังนี้

“(๒) ควบคุมดูแลการเลือกตั้งและการเลือกตาม (๑) ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนได้ตามที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควร

(๓) เมื่อผลการสืบสวนหรือไต่สวนมีในกรณีที่ชี้เหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตาม
(๑) มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โทษจะ
ของบุคคลให้บุคคลหรือหน่วยงานใดก็ตามที่สืบสวนหรือไต่สวนแทนที่ได้ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง
แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือการออกเสียงประชามติ และสั่งให้ดำเนินการ
เลือกตั้ง เลือก หรือลงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย หรือทุกหน่วย

(๕) สั่งไม่ให้สิทธิการเลือกตั้งหรือการลงคะแนน (๑) หรือการลงคะแนนเสียงประชามติในวง ในกรณีที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนลงคะแนนหรือได้ดำเนินการเลือกตั้งหรือการลงคะแนน (๑) มิใช่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือการลงคะแนนเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาเคยให้ความเห็นว่าคณะกรรมการเลือกตั้งมีอำนาจมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนหรือคณะบุคคลดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนภายใต้การกำกับของกรรมการการเลือกตั้งได้

[illegible]

(๓) ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนมีอำนาจกระทำได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ

(๒) ควบคุมดูแลการเลือกตั้งและการเลือกตั้งตาม (๑) ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนได้ตามที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควร

(๓) เมื่อผลการสืบสวนหรือไต่สวนมีในกรณีที่เหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งตาม (๑) มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือการออกเสียงประชามติ และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้ง เลือก หรือลงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย หรือทุกหน่วย โดยขอขอขงให้หยุดการเลือกตั้งหรือหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือเลือกตั้งทั้งหมดหรือเลือกตั้งบางหน่วย

(๔) สั่งให้มีที่ทำการเลือกตั้งหรือที่ทำการเลือกตั้งตาม (๑) หรือที่ทำการออกเสียงประชามติใหม่ ในกรณีที่เหตุอันควรสงสัยว่าที่ทำการเลือกตั้งหรือที่ทำการเลือกตั้งตาม (๑) มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือที่ทำการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๕) สั่งระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งตาม (๑) ไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๖) ควบคุมดูแลดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๗) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ที่ทำการเลือกตั้งและที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ไปตั้งตามหน้าที่และอำนาจของพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ ที่กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้อำนาจและหน้าที่ของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และขอขงให้หยุดการเลือกตั้งหรือหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือเลือกตั้งทั้งหมดหรือเลือกตั้งบางหน่วย

ที่พรรคการเมืองหรือพรรคการเมือง เป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และขอขงให้หยุดการเลือกตั้งหรือหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือเลือกตั้งทั้งหมดหรือเลือกตั้งบางหน่วย

สืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนดำเนินการ หรือมอบหมายให้คณะบุคคลดำเนินการภายใต้การกำกับของกรรมการการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดก็ได้

คณะกรรมการการเลือกตั้งตั้งโดยที่ประชุมของ เป็นที่ประชุม และประกอบด้วยสมาชิกทั้งปวงในพรรคที่ได้คุณสมบัติในการใช้อำนาจตาม (๓) ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนมีอำนาจกระทำได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๑๙๘

“มาตรา ๑๙๘ ให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ปฏิบัติการทั้งหลาย อันจำเป็นตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้ง การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การออกเสียงประชามติ และการที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยกฎหมายดังกล่าวต้องให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้ย้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากพื้นที่ เป็นการชั่วคราวเพื่อให้การเลือกตั้ง หรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ.ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว

ประธานกรรมการจึงเสนอตัดร่างมาตรา ๑๙๘ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๙๘ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๙๙

“มาตรา ๑๙๙ ก่อนการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดไว้เป็นการชั่วคราวได้ หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ที่อาจทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าผู้นั้นพ้นจากการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเฉพาะในครั้งนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ.ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้ซ้ำกับร่างมาตรา ๑๙๗ (๕) ซึ่งสามารถนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้

ประธานกรรมการจึงเสนอตัดร่างมาตรา ๑๙๙ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๑๙๙ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๒๐๐

“มาตรา ๒๐๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใด หน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งได้ ในกรณีที่มิหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

การสืบสวน การไต่สวน และการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง

ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใดกระทำการ จดเว้นกระทำการ ใช้ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และเป็นกรณีที่มีความร้ายแรงตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา เพื่อมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นตลอดไป

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้พิจารณา ถ้าผู้ถูกยื่นคำร้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะมีคำสั่งยกคำร้อง ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้ถูกยื่นคำร้องมีพฤติการณ์ตามวรรคสาม ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนวันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นตลอดไป

มิให้นำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่เข้าในจำนวนรวมของสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๒๐๐ เรื่องการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ มีบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๙๗ (๔) ส่วนความในวรรคสองและวรรคสามของร่างมาตรา ๒๐๐ เรื่องการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะต้องเขียนอธิบายให้ชัดเจนกว่านี้ โดยอาจจะบัญญัติเพิ่มเป็น “(๕/๑) มีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง” ในร่างมาตรา ๑๙๗ จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า อำนาจการให้ใบเหลืองและใบแดงของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีที่มาอย่างไร

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจให้ใบเหลืองและใบแดงได้ตลอดเวลา ซึ่งบางคนมองว่าเป็นการให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งมากจนเกินไป ดังนั้น รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จึงให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ใบเหลืองและใบแดงเฉพาะก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งซึ่งมีเวลาจำกัด หากพ้นจากเวลาดังกล่าวจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกรณีเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์กรณีเป็นการเลือกตั้งท้องถิ่น ทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีโอกาสน้อยลงในการให้ใบเหลืองและใบแดง

ประธานกรรมการสอบถามว่า จะมีวิธีการใดที่จะไม่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทยอยประกาศผลการเลือกตั้ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องทยอยประกาศผลการเลือกตั้ง เนื่องจากมีการกำหนดเงื่อนไขไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า สิ่งสำคัญที่จะต้องกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ การกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศผลการเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งพร้อมกันให้ได้มากที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยากในการนับคะแนนเพื่อคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ส่วนบทบัญญัติในส่วนนี้ควรกำหนดให้

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการสั่งยกเลิกการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราว แต่หากการสอบสวนของคณะกรรมการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จภายในสามสิบวันก็ให้ประกาศผลการเลือกตั้งก่อน แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งยังคงมีอำนาจในการสอบสวนต่อไปได้แต่ต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง และเมื่อสอบสวนแล้วพบว่ามีความผิดจริงก็ให้เสนอเรื่องให้ศาลฎีกาพิจารณา ในกรณีที่เป็นการทุจริตการเลือกตั้งจะต้องกำหนดให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต ทั้งนี้ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการว่ากรณีใดบ้างเป็นการกระทำที่มีความรุนแรงและกรณีใดบ้างเป็นการกระทำที่ไม่รุนแรง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ สอบถามว่า เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแล้วบุคคลใดแล้ว ควรกำหนดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ต้องกำหนดให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งทั้งสองอย่าง ทั้งนี้ อาจนำเรื่องนี้ไปแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราที่ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งและอาจตัดความในมาตรานี้ออกทั้งมาตรา โดยเรื่องสำคัญที่จะต้องกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ คือ ๑. อำนาจในการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราว และ ๒. อำนาจในการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต ในส่วนของรายละเอียดของกลไกและเงื่อนไขต่าง ๆ นั้น จะต้องนำไปกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๐๐

มาตรา ๒๐๑

“มาตรา ๒๐๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนโดยพลัน ในกรณีที่มีการคัดค้านว่าการเลือกสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับการเลือก สมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นมีพฤติกรรมที่ทำให้การเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยสั่งการเป็นอย่างไรแล้ว ให้เสนอต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณา วินิจฉัยโดยพลัน และให้นำความในมาตรา ๒๐๐ บรรทัดที่ ๑ มาใช้บังคับแก่การที่สมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ โดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนการเลือกหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำสั่ง และให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่แทนตำแหน่งที่ว่าง

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ประธานกรรมการการเลือกตั้งจะร่วมดำเนินการ หรือวินิจฉัยสั่งการมิได้ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีองค์ประกอบเท่าที่มีอยู่

การสืบสวนและไต่สวนตามวรรคหนึ่ง หรือการวินิจฉัยและการเสนอเรื่องตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตามรัฐธรรมนูญนี้ประธานกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ทำหน้าที่ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ความในวรรคสี่จึงควรตัดออกทั้งหมด

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ เสนอว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เฉพาะกรณีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น ไม่รวมถึงกรณีที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วยกคำร้อง

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่กำหนดไว้ในส่วนนี้ ควรนำไปกลับไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมใหม่ เนื่องจากการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตาม รัฐธรรมนูญนี้แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนนี้ ขอให้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาว่าจะกำหนดรายละเอียดใดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๐๑ ถึงมาตรา ๒๐๖

จากนั้น ประธานกรรมการเสนอให้กลับไปพิจารณาบทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๖๐ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑๖๐

“มาตรา ๑๖๐ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินแปดปีมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความ ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันแล้วเกินแปดปีมิได้ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่ก็ตาม”

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ความในมาตรานี้จะกำหนดห้ามเฉพาะผู้ที่เป็่นนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในประเด็นนี้ค่อนข้างกลับมาพิจารณาอีกครั้งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในบทเฉพาะกาล

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๖๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖๐ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันแล้วเกินแปดปีมิได้ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่ก็ตาม”

จากนั้น ประธานกรรมการเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ส่วนที่ ๓ ผู้ตรวจการแผ่นดิน

“ส่วนที่ ๓

ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๓ ผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐๗

“มาตรา ๒๐๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ได้รับการสรรหาต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน วิชาหลัก หรือกิจการอันเป็นสาธารณะ มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้นแล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนไม่เกินสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา” เพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำงานได้ไม่ว่าจะมีจำนวนกี่คน และเสนอให้ตัดความในวรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหกของมาตรานี้ออกทั้งหมด และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการไปปรับปรุงความในมาตรานี้โดยการตัดความในวรรคสี่ถึงวรรคหกออกทั้งหมด และแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้โดยให้นำบทบัญญัติร่างมาตรา ๑๙๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๐๗

มาตรา ๒๐๘

“มาตรา ๒๐๘ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีผู้ตรวจการแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่แทน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในร่างมาตรา ๒๐๗ แล้วว่าไม่ว่าจะมีผู้ตรวจการแผ่นดินเหลือปฏิบัติหน้าที่จำนวนเท่าใดก็ตาม ก็ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ จึงไม่จำเป็นที่จะต้องกำหนดความในวรรคสองของร่างมาตรานี้อีก ดังนั้น เสนอให้ตัดความในวรรคสองของมาตรานี้ออกทั้งหมด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๐๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐๘ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่แทน”

มาตรา ๒๐๙

“มาตรา ๒๐๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบสวนและแสวงหาข้อเท็จจริงกรณีมีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือนอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๒) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน และเพื่อให้การใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นผล

ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งคณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภาเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนดำเนินการต่อไป

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอตัดความในวรรคสี่ส่วนท้ายความว่า “และต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ” ออก

เพราะมีการกำหนดไว้แล้วในร่างมาตรา ๑๘๘ ซึ่งอยู่ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป และเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาว่า ความในวรรคสี่จะกำหนดให้เป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือไม่

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาพิจารณาได้เองโดยไม่ต้องมีการร้องเรียนจากประชาชน

- ควรกำหนดให้มีกลไกในการกำกับการทำงานที่ของรัฐ และหน่วยงานของรัฐที่เป็นหน้าที่ของรัฐที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบสวนและแสวงหาข้อเท็จจริงทันทีเมื่อเห็นว่าผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้งดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๒) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน และเพื่อให้ทวงใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นผลหรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งตนหรือรัฐสภาเพื่อตัวแทนในส่วนที่ที่เกี่ยวข้องต่อไป
ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้แจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนดำเนินการต่อไป

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และต้องเป็นไปโดยที่ซื่อตรง เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในทวงใช้สิทธิ”

- มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินปฏิบัติหน้าที่ตามความในร่างมาตรานี้แล้ว พบว่ามีการกระทำทุจริตหรือประพฤติดีมิชอบ ควรกำหนดให้แจ้งเรื่องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อดำเนินการต่อไปหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า โดยหลักการผู้ตรวจการแผ่นดินจะไม่กระทำการใดที่เป็นผลร้ายต่อหน่วยงานของรัฐ ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีหน้าที่ในการเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงแก้ไขก็เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ และความสำเร็จของผู้ตรวจการแผ่นดินก็ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของหน่วยงานของรัฐ หากกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทุจริตและประพฤติดีมิชอบ หน่วยงานของรัฐก็จะไม่ให้ความร่วมมือกับผู้ตรวจการแผ่นดิน งานของผู้ตรวจการแผ่นดินก็จะไม่ประสบความสำเร็จ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรคงคำว่า “และเพื่อให้การใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นผล” ใน (๑) ไว้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้แทนของประชาชนในการเรียกร้องสิทธิให้กับประชาชน จะทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นปฏิปักษ์กับหน่วยงานของรัฐ อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินตามความใน (๒) จึงเป็นอำนาจหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรนำความใน (๒) ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่สำคัญของผู้ตรวจการแผ่นดินไปกำหนดเป็น (๑) และนำความใน (๑) ไปกำหนดเป็น (๒) เพื่อเป็นการให้ความสำคัญกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินในการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๐๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบสวนและแสวงหาข้อเท็จจริงตามที่ผู้ได้รับผลกระทบหรือไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีมาตรการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดผลกระทบหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน และเพื่อให้การใช้อำนาจและเสรีภาพของประชาชนเป็นผลแสวงหาข้อเท็จจริงมีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งต้นร่างข้อบัญญัติหรือร่างกฎหมายที่เสนอแนะต่อไป ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้แจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนดำเนินการต่อไป

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และต้องเป็นไปโดยที่ขงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในทางที่สุจริต”

มาตรา ๒๐๙/๑

“มาตรา ๒๐๙/๑ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีความผิด ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของบุคคลใดตามมาตรา ๒๐๙ (๑) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า อาจตัดความในมาตรานี้ออกทั้งหมดก็ได้ เพราะความในร่างมาตรา ๒๔๓ กำหนดให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้คุ้มครองไว้ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในร่างมาตรา ๒๔๓ ครอบคลุมถึงกรณีประชาชนเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ประชาชนที่เป็นคู่ความในคดีสามารถยื่นคำร้องต่อศาลให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้ แต่ถ้าไม่ได้เป็นคู่ความในคดี หรือไม่ได้มีประเด็นพิพาทย่อมไม่มีเรื่องที่จะส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรคงความในมาตรานี้ไว้ เพื่อเป็นช่องทางในการใช้สิทธิของประชาชน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ให้คงความในมาตรานี้ไว้ และเสนอแก้ไขความใน (๒) เป็นดังนี้ “กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของบุคคลใด ~~ตามมาตรา ๒๐๙ (๑)~~ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๐๙/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐๙/๑ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีความผิด ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของบุคคลใด ~~ตามมาตรา ๒๐๙ (๑)~~ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครอง

พิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

ส่วนที่ ๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“ส่วนที่ ๔

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑๐

“มาตรา ๒๑๐ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่าหรือดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจไม่น้อยกว่าสี่ปี

(๔) ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพ โดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี การบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี

ผู้ได้รับการสรรหาต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้นแล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้ตัดความในในวรรคห้าถึงวรรคแปดออกทั้งหมด และแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรานี้โดยให้นำบทบัญญัติในมาตรามาตรา ๑๙๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความใน (๒) ควรแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่าหรือดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี”

- ความใน (๖) ควรเพิ่มเติมคำว่า “หรือ” เพื่อไม่ให้เกิดการตีความว่าต้องมีคุณสมบัติครบทุกอย่างตามที่กำหนดไว้ใน (๖)

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน (๖) เป็นดังนี้ “เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี” และเสนอให้รอการพิจารณาความในร่างมาตรานี้ไว้ก่อน และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการไปพิจารณาปรับปรุงความในร่างมาตรานี้โดยตัดความในวรรคห้าถึงวรรคแปดออกทั้งหมด และแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้โดยให้นำบทบัญญัติร่างมาตรา ๑๙๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๒๑๐

มาตรา ๒๑๑

“มาตรา ๒๑๑ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน

ในกรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่แทน”

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความคิดเห็นว่า ควรบัญญัติความในวรรคสองเช่นเดียวกับวรรคสองของร่างมาตรา ๑๙๖ กรณีมีการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน ให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสามารถขอให้มีการมาถึงห้าคนได้ ต่างจากคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถทำได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๑๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑๒

“มาตรา ๒๑๒ คณะกรรมการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๒) ใ้ส่วนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) หรือ (๓) คณะกรรมการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจมอบหมายให้กรรมการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติคนหนึ่งหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจใ้ส่วนหรือรวบรวมพยานหลักฐานในเรื่องใด หรือมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นผู้ใ้ส่วนหรือรวบรวมพยานหลักฐานแทนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดก็ได้

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

คณะกรรมการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- คณะกรรมการเคยมีความเห็นเบื้องต้นว่า ควรให้คณะกรรมการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ริเริ่มในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ควรกำหนดให้องค์กรอิสระใดต้องเป็นผู้ริเริ่ม ควรให้องค์กรอิสระเหล่านั้นดำเนินการร่วมกันในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีความเห็นแย้งในคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ประเด็นดังกล่าวถือเป็นความขัดแย้งระหว่างองค์กรหรือไม่ ซึ่งอาจต้องยื่นเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความ ดังนั้น หากเป็นเช่นนั้นศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นองค์กรที่มีอำนาจอย่างกว้างขวาง และทำให้มีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญมากขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ บัญญัติครอบคลุมให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติสามารถดำเนินการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพได้หรือไม่ ในกรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบเรื่องการทุจริตเท่านั้น หากคณะกรรมการเห็นว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติควรมีอำนาจตรวจสอบนอกเหนือจากเรื่องการทุจริตด้วย ก็บัญญัติให้มีความครอบคลุมมากขึ้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติควรดำเนินการตรวจสอบการทุจริตในทุกมิติ แต่ศักยภาพของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบทุจริตได้ทุกมิติ จึงควรบัญญัติให้ขอบเขตภารกิจและหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้ชัดเจน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัญหาขององค์กรอิสระคือดำเนินงานเกินขอบเขตภาระหน้าที่ของตน จนล้มภารกิจและหน้าที่หลักขององค์กรทำให้ผลการปฏิบัติงานไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชน และเกิดความล่าช้าในการดำเนินงานอันเนื่องมาจากขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะ ทั้งนี้ อาจบัญญัติให้หน่วยงานอื่นดำเนินงานบางส่วนแทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้เสนอความเห็นในประเด็นการบัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ฟ้องคดีต่อศาลปกครองในคดีที่เกี่ยวกับวินัยการเงินการคลังและงบประมาณ และให้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศในเรื่องการต่อต้านการทุจริต รวมถึงไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ระหว่างประเทศที่ปฏิบัติงานในประเทศไทย

- การแบ่งสำนวนคดีให้กับกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การแบ่งงานสำนวนคดีให้แก่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อช่วยกันตรวจสอบแต่เวลาปฏิบัติงานจะดำเนินงานร่วมกัน ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๑๒ ดังนี้

“มาตรา ๒๑๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนข้อเท็จจริงและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๒) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) หน้าทีและอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

[illegible]

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามวรรคหนึ่ง นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

คณะกรรมาธิการยี่สิบทั้งคณะประชุมปรมาภิไธยราชกิจแห่งชาติตั้งธงปฏิวัติหน้าที่โดยเทิดยงธรรม เป็น
 ศาสตร์ และปรมาภิไธยราชกิจทั้งปวงในคราวนี้ด้วย”

ทั้งนี้ เสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรานี้ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุง
ถ้อยคำและให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘๘ มาใช้โดยอนุโลม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๒๑๒

มาตรา ๒๑๓

“มาตรา ๒๑๓ ในกรณีที่มีการกล่าวหาหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดมีพฤติการณ์ตามมาตรา ๒๑๒ (๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ตามที่ถูกลกล่าวหา ให้มีอำนาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ตามมาตรา ๒๑๒ (๑) ให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย มิติของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๒) กรณีที่พฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๑๒ (๑) มีมูลเป็นความผิดอาญาด้วย ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง และอาจมีมติให้ขยายระยะเวลาได้ ครั้งละไม่เกินสี่เดือน แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง โดยต้องแสดงเหตุผลในการขยายระยะเวลาด้วย

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับเรื่องไว้พิจารณาหรือประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดอาญาหรือกระทำความผิดอาญาตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำวินิจฉัยหรือพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตลอดไป

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหามีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้บริษัทรพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้น ตกเป็นของแผ่นดิน

การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และให้มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๑๒ (๓) หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าเพื่อไม่ประสงค์แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยยอมน้อม

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “หากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา” ในวรรคหนึ่ง ควรแก้ไขเป็น “...หากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ที่เข้าประชุมเห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา”

- บางกรณีกรรมการไม่สามารถเข้าร่วมประชุมเพราะถูกคัดค้านทำให้ต้องถอนตัว ไม่ใช่เพราะความไม่ใส่ใจในการเข้าประชุม

ประธานกรรมการกล่าวว่า การนับคะแนนเสียงในการลงมติตามมาตรานี้ ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการว่าจะใช้หลักเสียงข้างมากธรรมดา (simple majority) หรือเสียงข้างมากเด็ดขาด (absolute majority)

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า บทบัญญัติมาตรานี้เกี่ยวกับการพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิดอาญาหรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญควรรอให้กรรมการมาร่วมประชุมครบทุกคนจึงค่อยลงมติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติร่างมาตรานี้เป็นเรื่องการกล่าวหาบุคคลอื่น จึงควรไตร่ตรองอย่างรอบคอบว่าจะใช้หลักเสียงข้างมากธรรมดา (simple majority) หรือเสียงข้างมากเด็ดขาด (absolute majority) ทั้งนี้ ควรกำหนดให้กรรมการมาให้ครบทุกคนจึงลงมติเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โดยอาจบัญญัติบทลงโทษกรรมการที่ไม่มาประชุมโดยไม่มีเหตุอันสมควร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรบัญญัติให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องมาประชุม เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือกำหนดว่าในหนึ่งปีกรรมการลาประชุมได้จำนวนกี่วัน

- กรณีกรรมการมาประชุมแต่ไม่ออกเสียงจะมีผลอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า การไม่ออกเสียงเป็นการแสดงเจตนาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีความผิด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การไม่เข้าร่วมประชุมโดยไม่มีเหตุอันสมควรย่อมถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และสามารถนำไปสู่การถอดถอนจากตำแหน่งได้ จึงไม่ควรบัญญัติความในลักษณะลงโทษกรรมการที่ไม่มาประชุมในรัฐธรรมนูญ

- หากมีผู้ร้องเรียนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และศาลประทับรับฟ้องย่อมมีผลให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ อาจทำให้คดีล่าช้าและขาดอายุความได้ หรือหากเกิดกรณีตามร่างมาตรา ๒๑๘ ทำให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ จึงควรหาแนวทางป้องกันปัญหาไว้ในรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีดังกล่าวจะพิจารณาเมื่อคณะกรรมการพิจารณาถึงมาตรา ๒๑๙ ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑๘ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาหรือ **คณบดีหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดมีพฤติการณ์ตามมาตรา ๒๑๒ (๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ตามที่บทบัญญัติให้สืบสวนให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้**

(๑) **กรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาที่มีพฤติการณ์ตามมาตรา ๒๑๒ (๑) ให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ขัดข้องต่อรัฐธรรมนูญดังที่กล่าวถึงในบทบัญญัติให้สืบสวนให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้**

(๒) กรณีที่พฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๑๒ (๑) มีมูลเป็นความผิดอาญาด้วย ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง **แต่กรณีจำเป็นอาจมีมติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินสี่เดือน แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง โดยต้องแสดงผลในการขยายระยะเวลาด้วย**

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รับเรื่องไว้พิจารณาหรือประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับเรื่องไว้พิจารณาหรือประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีการวินิจฉัยหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาล

รัฐธรรมนูญหรือศาลอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดอาญาตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำวินิจฉัยหรือพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตลอดไป

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้ริบทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้น ตกเป็นของแผ่นดิน

การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และให้มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๑๒ (๓) หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าเพื่อไม่ประสงค์แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๑๓

มาตรา ๒๑๔

“มาตรา ๒๑๔ ให้นำความในมาตรา ๒๑๓ มาใช้บังคับแก่การกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “...ตามที่กำหนดบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วยโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๑๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑๔ ให้นำความในมาตรา ๒๑๓ มาใช้บังคับแก่การกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามที่กำหนดบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๑๕

“มาตรา ๒๑๕ ภายใต้อำนาจมาตรา ๒๑๔ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑๒ (๒) หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าเพื่อไม่ประสงค์แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ให้แจ้งหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นสังกัดอยู่หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการทางอาญาและทางวินัยตามหน้าที่

และอำนาจต่อไป และถ้ามีกรณีที่ต้องมีการดำเนินคดีในศาลใด ให้ศาลเรียกคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายไปเป็นพยานในคดีด้วย

ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง เป็นเรื่องเล็กน้อยที่ควรอยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐ อาจมีมติให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ไต่สวนข้อเท็จจริงและดำเนินการตามกฎหมายได้ แล้วรายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐไม่ถูกต้อง ให้มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและมีความเห็นใหม่”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- หน่วยงานของรัฐในที่นี้หมายถึงคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) หรือหน่วยงานอื่น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หน่วยงานของรัฐในที่นี้ยังไม่ได้กำหนดว่าหมายถึงหน่วยงานใด และสอบถามว่า เหตุใดร่างมาตรา ๒๑๕ จึงอยู่ภายใต้บังคับร่างมาตรา ๒๑๔

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในปัจจุบัน ที่จำแนกระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเจ้าหน้าที่ระดับสูง ได้แก่ ปลัดกระทรวง และอธิบดี ซึ่งการดำเนินการในเรื่องการกระทำความผิดจะดำเนินการในรูปแบบเดียวกับรัฐมนตรี ส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับทั่วไปจะมีการดำเนินการในอีกรูปแบบหนึ่ง ส่วนร่างมาตรา ๒๑๒ (๒) ในส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะพิจารณาเฉพาะเรื่องทุจริตเท่านั้น ซึ่งต่างจากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จะมีการพิจารณาความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย ส่วนความในวรรคสอง เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเรื่องเล็กน้อยที่ควรอยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐ อาจมีมติให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ไต่สวนข้อเท็จจริงและดำเนินการตามกฎหมายได้ แล้วรายงานให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ แต่หากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐไม่ถูกต้อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและมีความเห็นใหม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในปัจจุบันเมื่อรับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องการกระทำความผิดวินัย หรือผิดระเบียบอื่นที่ไม่ร้ายแรง ก็จะชี้มูลให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติชี้มูล ซึ่งผู้บังคับบัญชาไม่มีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงฐานความผิดทางวินัยที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติชี้มูลได้ เมื่อลงโทษแล้วเจ้าหน้าที่สามารถไปอุทธรณ์ต่อศาลปกครองได้ ซึ่งเคยมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจวินิจฉัยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตเท่านั้น หากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติวินิจฉัยเรื่องที่ไม่ใช่เรื่องการทุจริตไม่สามารถบังคับให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติชี้มูลได้ จึงเห็นว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติควรมีอำนาจเฉพาะในเรื่องความผิดฐานทุจริตเท่านั้น ไม่ควรรวมถึงความผิดทางวินัยอื่น

[illegible]

- มีการรณรงค์ให้ความเห็นว่า เรื่องการแจ้งบัญชีทรัพย์สินในต่างประเทศจะมีการเก็บข้อมูลเจ้าหน้าที่รัฐในทุกระดับไปเป็นหลักฐาน แล้วเมื่อมีปัญหาจึงนำข้อมูลที่มีอยู่มาประกอบการพิจารณา ซึ่งควรนำวิธีดังกล่าวมาใช้ในประเทศไทยด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๑๕ เป็นดังนี้

[illegible][illegible]

ปรวบปรวบทพรทุจริตแห่งชาติเห็นว่าการด่าทอในราชสำนักของชนชั้นสูงของรัฐไม่ถูกต้อง ให้มีอำนาจ
ด่าทอในราชสำนักสงวนชั้นที่สงวนและมีความเห็นใหม่”

มาตรา ๒๑๖

“มาตรา ๒๑๖ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับท้องถิ่นเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อไต่สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทุจริตในระดับท้องถิ่นได้ไม่เกินสี่คณะ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจมอบอำนาจให้คณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งเป็นผู้วินิจฉัยในเรื่องที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดก็ได้ แต่ให้รายงานผลการวินิจฉัยให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่เห็นพ้องด้วยกับการวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการในเรื่องใด ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติวินิจฉัยเรื่องนั้นใหม่ให้เป็นไปโดยถูกต้องและเป็นธรรม

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง การมอบอำนาจวินิจฉัย และการวินิจฉัยใหม่ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติร่างมาตรา ๒๑๖ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๒๑๗

“มาตรา ๒๑๗ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าเรื่องที่ไต่สวนนั้นมีกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ หรืออาจทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้แจ้งคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณีเพื่อทราบและดำเนินการตรวจสอบตามหน้าที่และอำนาจต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความคิดเห็นว่า ในเรื่องการทำหน้าที่ร่วมกันขององค์กรอิสระแต่ละองค์กรควรบัญญัติรวมกันไว้ในหมวดทั่วไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วจะเห็นภาพรวมและสามารถพิจารณาได้ว่าเรื่องใดควรไปบัญญัติรวมกับเรื่องใด และควรวางไว้ที่ตำแหน่งใด ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “มาตรา ๒๑๗ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าเรื่องที่ไต่สวนนั้นมีกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ หรืออาจทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้แจ้งคณะกรรมการ

การตรวจเงินแผ่นดินหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการตรวจสอบตามหน้าที่และอำนาจต่อไป”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๑๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑๗ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าเรื่องที่ไต่สวนนั้นมีกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ หรืออาจทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้แจ้งคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการตรวจสอบตามหน้าที่และอำนาจต่อไป”

มาตรา ๒๑๘

“มาตรา ๒๑๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อยื่นคำร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง และให้นำมาตรา ๒๑๓ วรรคสาม วรรคห้า และวรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “...และโดยให้นำมาตรา ๒๑๓ วรรคสาม วรรคห้า และวรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม” อย่างไรก็ตาม หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรานี้และร่างมาตรา ๒๑๙ ควรบัญญัติรวมเป็นมาตราเดียวกัน ทั้งนี้ ขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนำไปปรับปรุงแล้วนำเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๒๑๘ โดยนำหลักการไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๑๙

มาตรา ๒๑๙

“มาตรา ๒๑๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดร้ายวญผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และให้นำมาตรา ๒๑๓ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่และมีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเหลืออยู่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทั้งหมด ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

แห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นการชั่วคราว โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งได้จนกว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ตนดำรงตำแหน่งแทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่าผู้นั้นกระทำความผิด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “...~~๕๕~~โดยให้นำมาตรา ๒๑๓ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม” และควรกำหนดให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้นั้นกระทำความผิด

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- เหตุใดผู้เข้าชื่อร้อง และจำนวนของผู้เข้าชื่อร้องจึงแตกต่างกันในแต่ละฐานความผิด

ประธานกรรมการเสนอให้นำร่างมาตรา ๒๑๘ และร่างมาตรา ๒๑๙ บัญญัติไว้ด้วยกันเป็นมาตราเดียว โดยจัดกลุ่มผู้เข้าชื่อร้อง แล้วจึงแจ้งรายละเอียดวิธีดำเนินการ

- มีกรรมการสอบถามว่า ประชาชนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่งหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประชาชนควรมีสิทธิเข้าชื่อร้องตามวรรคหนึ่งด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้นำร่างมาตรา ๒๑๘ และร่างมาตรา ๒๑๙ บัญญัติไว้ด้วยกันเป็นมาตราเดียว โดยให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการดำเนินการปรับปรุงบทบัญญัติแล้วนำเสนอที่ประชุมพิจารณาอีกครั้ง

ส่วนที่ ๕ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

“ส่วนที่ ๕

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๕ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒๐

“มาตรา ๒๒๐ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาจากผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน

กรรมการตรวจเงินแผ่นดินต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้นแล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก ออกทั้งวรรค และนำความที่ตัดออกดังกล่าวไปบัญญัติรวมกัน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๒๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒๐ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาจากผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน

กรรมการตรวจเงินแผ่นดินต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้นแล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน”

มาตรา ๒๒๑

“มาตรา ๒๒๑ กรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการตรวจเงินแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน

ในกรณีที่กรรมการตรวจเงินแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่แทน”

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ของกรมการตรวจเงินแผ่นดิน จำนวนกรรมการอาจไม่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ เสนอให้ตัดคำว่า “เว้นแต่จะมีการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน” ในวรรคสองออก

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสามออกทั้งวรรค โดยนำไปบัญญัติรวมกันแล้วนำมาใช้
โดยอนุโลม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๒๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒๑ กรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการตรวจเงินแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ **วันแต่สมัยประชุมของศาลสอบไม่ทิ้งคดี**

ในกรณีที่ที่ทรงบทบรรณาสรรณในพื้นดินพันสภตตบคณตบสภส ให้ทรงบทบรรณาสรรณที่พันสภตตบคณตบสภส
ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะสิ้นการแต่งตั้งทรงบทบรรณาสรรณในวงน

มาตรา ๒๒๒

“มาตรา ๒๒๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) วางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน

- (๒) กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

- (๓) กำกับการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตาม (๑) และ (๒) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

- (๔) ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ รวมทั้งการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินแก่หน่วยงานของรัฐ

- (๕) วินิจฉัยยุทธวิธีของหน่วยงานของรัฐที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินต้องปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในเรื่องการใช้เงินแผ่นดินของหน่วยงานของรัฐที่เป็นปัญหาเล็กน้อย อันเกิดจากความไม่รู้ ควรให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจสั่งการให้หน่วยงานของรัฐแก้ไขให้ถูกต้องโดยไม่เอาโทษ จะทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเป็นไปในทางที่ดีขึ้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๔) เป็นดังนี้ “...รวมทั้งการแก้ไขข้อขัดพ้องที่ขัดกับทศวรรษเงินแผ่นดินให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน” เนื่องจากเรื่องดังกล่าวไม่ใช่เรื่องการตรวจเงินแผ่นดิน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) วางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) กำกับการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตาม (๑) และ (๒) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(๔) ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ รวมทั้งการแก้ไขข้อขัดพ้องที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน

(๕) วินิจฉัยข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งที่ขัดแย้งกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

คณะที่ปรึกษาของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินต้องปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระและเป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการให้คำปรึกษาผู้ถูกลงโทษตาม (๕) อาจอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง”

มาตรา ๒๒๓

“มาตรา ๒๒๓ ให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาโดยได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการเสนอชื่อรายใด ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเสนอชื่อบุคคลใหม่แทนผู้นั้นต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

การสรรหา การคัดเลือก และการเสนอชื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสี่และวรรคห้าออก โดยนำไปบัญญัติรวมกันแล้วนำมาใช้โดยอนุโลม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๒๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒๓ ให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาโดยได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับทูลเกล้าฯเสนอชื่อรายใด ให้คณะกรรมทรวรตรวรสรเงินแผ่นดินเสนอชื่อชุดต่อไปใหม่แทนผู้ที่ไม่ได้วุฒิสภาเห็นชอบต่อไป

ให้ประธานวุฒิสภาส่งรายชื่อของพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

การสรรหา การคัดเลือก และการเสนอชื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน”

มาตรา ๒๒๔

“มาตรา ๒๒๔ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจตรวจเงินแผ่นดินตามนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และต้องปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ

ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ โดยรับผิดชอบต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินโดยความเห็นชอบของวุฒิสภามีอำนาจถอดถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ในกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินกระทำการโดยขาดความเที่ยงธรรม จงใจฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง หรือร้ายแรงผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่ และการถอดถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “...**และ**โดยต้องตรวจถึงผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินด้วย ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม...”

มีกรรมการสอบถามว่า ผลสัมฤทธิ์ในที่นี้รวมถึงผลความคุ้มค่าด้วยหรือไม่ และต้องมีการนิยามความว่า “ผลสัมฤทธิ์” ในกฎหมายลำดับรองเพื่อเป็นบรรทัดฐานหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องดังกล่าวต้องนำไปบัญญัติในกฎหมายลำดับรอง ดังนั้น เสนอให้มีการปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรา ๒๒๔ โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นอนุมาตรา เพื่อให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดินตามนโยบายและหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐและคณะกรรมการตรวจ

เงินแผ่นดินกำหนด และให้มีหน้าที่ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินของรัฐ รวมทั้งให้รายงานผลการตรวจสอบต่อศาลรัฐธรรมนูญด้วย ทั้งนี้ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาถึงบทบัญญัติเรื่องศาลรัฐธรรมนูญแล้ว จะพิจารณาปรับปรุงความในร่างมาตรา ๒๒๔ ให้มีความสอดคล้องกัน จึงเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๒๒๔ ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๒๒๔

มาตรา ๒๒๕

“มาตรา ๒๒๕ การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน ให้หน่วยงานของรัฐยื่นต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

การวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง และการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การให้อำนาจการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และการให้การวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นที่สุด หากไม่กำหนดกรอบการวินิจฉัยไว้อาจก่อให้เกิดปัญหาได้

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- เรื่องการอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินเป็นเรื่องระหว่างหน่วยงานของรัฐกับคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ควรนำรายละเอียดและวิธีการไปบัญญัติในกฎหมายลำดับรอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการอุทธรณ์อาจทำให้มีการอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินทั้งหมดได้ และอาจทำให้การตรวจเงินแผ่นดินขาดความเป็นอิสระ

- มีกรรมการสอบถามว่า ถ้าไม่ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หากหน่วยงานของรัฐเชื่อว่าไม่ได้กระทำความผิดจะสามารถอุทธรณ์ต่อหน่วยงานใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า แนวปฏิบัติในปัจจุบัน หากมีปัญหาเรื่องข้อกฎหมาย คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินจะสอบถามไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยเป็นอย่างไรแล้ว คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินก็จะดำเนินการไปตามนั้น

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า หากกำหนดให้คำสั่งเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นคำสั่งทางปกครองแล้ว ก็ควรกำหนดให้มีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวได้เพื่อให้เกิดการทบทวนและประเมินคำสั่งเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินว่ามีความชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และทำให้ผู้ออกคำสั่งต้องระมัดระวังในการใช้อำนาจและการออกคำสั่งที่ต้องเป็นไปตามกฎหมายด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจวินิจฉัยการกระทำความผิดกฎหมายวินัยการเงินการคลังและงบประมาณ และให้อุทธรณ์คำวินิจฉัยนั้นต่อศาลปกครองสูงสุด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ศาลปกครองเป็นองค์กรที่มีศักยภาพในการพิจารณาเกี่ยวกับการอุทธรณ์ของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินได้

- ร่างมาตรา ๒๒๕ ได้กำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจวินิจฉัยคำสั่งเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน หลักการดังกล่าวจะขัดแย้งต่อหลักการในเรื่องการดำเนินงานขององค์กรอิสระหรือไม่ นอกจากนี้ การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมือง จะถือเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำที่เกี่ยวกับวินัยการเงินการคลังและงบประมาณที่จะอยู่ในอำนาจหน้าที่การตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๒๒ (๕) และเพิ่มความ เป็นวรรคท้ายในร่างมาตรา ๒๒๒ แล้ว เสนอให้ตัดร่างมาตรา ๒๒๕ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๒๒๕ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๒๒๖

“มาตรา ๒๒๖ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินรายงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อทราบ และ ให้แจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงิน แผ่นดินใดมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรืออาจทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- รายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่เกี่ยวข้องกับการ เลือกตั้งซึ่งต้องมีการแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทราบและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เป็นอย่างไร

- ควรพิจารณาถึงกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจแปรญัตติเพื่อนำงบประมาณไปใช้ประโยชน์ ของตนเอง โดยได้มีการกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาสมาชิกสามารถเข้าชื่อร่วมกันเพื่อ เสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาได้ อาจเป็นการสร้างภาระให้กับศาลรัฐธรรมนูญมากเกินไป จึงเสนอให้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นองค์กรที่ตรวจสอบเรื่องดังกล่าวในเบื้องต้นก่อนที่มีการเสนอต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ หรืออาจกำหนดให้ศาลอื่นเป็นผู้มีอำนาจตรวจสอบเรื่องดังกล่าวแทนศาลรัฐธรรมนูญ

- เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจการตรวจเงินแผ่นดินได้แจ้งตามความในร่างมาตรา ๒๒๖ แล้ว องค์กรดังกล่าวต้อง แจ้งผลการดำเนินการให้กับผู้ใดระหว่างผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบพบการซื้อเสียงหรือการ นำเงินของราชการไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ จะต้องแจ้งให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งทราบและดำเนินการตามหน้าที่ต่อไป เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการแล้ว ต้องแจ้งกลับมายังผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อ ทราบด้วย ทั้งนี้ ร่างมาตรา ๒๒๖ มีความเกี่ยวข้องยกับร่างมาตรา ๒๒๔ ซึ่งที่ประชุมได้รอการพิจารณาไว้ จึงเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๒๒๖ ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๒๒๖

มาตรา ๒๒๗

“มาตรา ๒๒๗ เพื่อประโยชน์ในการระงับหรือยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลังของรัฐ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเสนอผลการตรวจสอบการกระทำที่ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐและอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเงินการคลังของรัฐต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อพิจารณา

ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเห็นพ้องด้วยกับผลการตรวจสอบดังกล่าวให้ปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากที่ประชุมร่วมเห็นพ้องกับผลการตรวจสอบนั้น ให้ร่วมกันมีหนังสือแจ้งสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบโดยไม่ชักช้า และให้เปิดเผยผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อประชาชนเพื่อทราบด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า ร่างมาตรานี้เป็นการกำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประชุมร่วมกันเพื่อตรวจสอบการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเงินการคลังของรัฐ ซึ่งอาจนำไปสู่การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งได้

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากเกิดกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไม่เห็นพ้องกับผลการตรวจสอบของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ควรกำหนดให้แต่ละองค์กรมีอำนาจดำเนินการตามความในวรรคสองได้เองด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อาจมีความไม่เข้าใจในเรื่องการเงินการคลังที่มีความซับซ้อนได้ แต่จำเป็นต้องคงความในวรรคสองไว้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๒๗ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

“ส่วนที่ ๖

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒๘

“มาตรา ๒๒๘ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีหน้าที่และอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณี และจัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการหรือแนวทางป้องกันแก้ไข หรือเยียวยาที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ เทียบธรรม และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ

จำนวน คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจอื่นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรมีหน้าที่ในการดูแลปกป้องผลประโยชน์ของประเทศด้วย

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรมีหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชน ซึ่งจะปกป้องและแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนได้
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรมีหน้าที่ในการชี้แจงข้อเท็จจริงเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ที่ถูกต้องให้กับต่างประเทศด้วย
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนมากขึ้น
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรมีคุณสมบัติที่พร้อมจะแก้ไขปัญหาและสามารถชี้แจงให้ต่างประเทศเกิดความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ถูกต้องด้วย ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศในการชี้แจงกับต่างประเทศด้วย
- เรื่องสิทธิมนุษยชนมีความสำคัญซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้ โดยสามารถนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนชุดปัจจุบันมาพิจารณาได้ ส่วนการจัดทำรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนตามร่างมาตรา ๒๘๘ ควรสอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กรด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ทำงานในประเทศไทย ซึ่งจะสามารถนำรายงานดังกล่าวไปแถลงข้อเท็จจริงให้กับต่างประเทศได้ นอกจากนี้ สามารถนำเนื้อหาหรือถ้อยคำตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรานี้ได้

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชน และมีหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีความตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชน ซึ่งสามารถประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศในการชี้แจงข้อเท็จจริงให้ต่างประเทศเกิดความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ถูกต้องได้ แต่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนไม่ควรนำเรื่องที่ปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยมาเป็นผลงานของตนเอง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ บัญญัติเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ แต่อาจไม่สอดคล้องกับหลักการปารีส (Paris Principles) และต่างประเทศเคยทักท้วงว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนดำเนินงานไม่สอดคล้องกับหลักการปารีส (Paris Principles) ด้วยเช่นกัน บทบัญญัติที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน จึงมีความแตกต่างกับองค์กรอิสระอื่นโดยบัญญัติไว้เพียงมาตราเดียว คือ ร่างมาตรา ๒๘๘ ซึ่งจะทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนปรับการดำเนินงานให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัวมากขึ้น

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสาม ดังนี้

“ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเห็นว่ากฎหมายใดเป็นการขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนและไม่สอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจะเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยก็ได้”

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า ตามที่ได้มีการเพิ่มความเป็นวรรคสาม อาจทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีอำนาจจัดการดูแลเรื่องสิทธิเสรีภาพในหมวดสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การจัดทำรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนตามร่างมาตรา ๒๘๘ ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติและควรสอดคล้องกับหลักการปารีส (Paris Principles) และควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีหน้าที่ช่วยเหลือเรื่องสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความเป็นวรรคสามที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้

“ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเห็นว่ากฎหมาย กฎหรือข้อบังคับใดเป็นการขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนจะเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็ได้”

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ประชาชนสามารถร้องขอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้แก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชนได้ และประชาชนยังมีสิทธิในการฟ้องหน่วยงานของรัฐที่ละเมิดสิทธิของตนเองได้โดยตรง นอกจากนี้ องค์การภาคประชาสังคมที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญนี้จะกำหนดช่องทางที่จะให้องค์กรเหล่านั้นสามารถให้ความช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า องค์การภาคประชาสังคมอาจไม่มีความตั้งใจในการให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างแท้จริง ประกอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการแก้ไขกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับใดเพื่อช่วยเหลือประชาชนด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรคำนึงถึงประชาชนที่มีฐานะยากจนที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และไม่มีหน่วยงานใดให้ความช่วยเหลือในการฟ้องร้องหน่วยงานที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วย ส่วนความในวรรคสามที่ได้เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นเรื่องการเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับใดเป็นการขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนเท่านั้น จึงควรกำหนดให้ร่างรัฐธรรมนูญนี้สามารถนำไปใช้บังคับให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนได้อย่างแท้จริง และควรกำหนดให้มีการช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนที่เป็นไปตามมาตรฐานสากลด้วย

- ร่างรัฐธรรมนูญนี้ควรกำหนดให้มีหลักการในเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ ส่วนรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวควรนำไปกำหนดไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนต่อไป ส่วนการช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนให้เกิดผลอย่างแท้จริง จะขึ้นอยู่กับกลไกด้านกฎหมายและกลไกในทางปฏิบัติประกอบกัน นอกจากนี้ ควรมีการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนได้เข้าใจถึงหลักการที่ได้มีการกำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ว่า หากไม่มีบทบัญญัติใดห้ามไว้แล้ว ประชาชนก็จะมีสิทธิดำเนินการได้เองด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรเปิดช่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสามารถแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างเต็มที่ โดยกลไกที่จะทำให้ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนลดจำนวนลง คือ ต้องสร้างคนให้มีจิตสาธารณะ อย่างไรก็ตามสาเหตุสำคัญที่ทำให้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนยังคงไม่หมดไปจากสังคมไทย คือ แนวคิดที่ส่วนราชการ

ยังเป็นผู้ปกครองประชาชนแทนที่จะเป็นผู้ให้บริการประชาชน ดังนั้น จึงเป็นเรื่องยากที่จะบัญญัติรัฐธรรมนูญให้สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างเด็ดขาด

- มีการแสดงความเห็นว่า บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน อาจถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่สามารถใช้บังคับได้จริง จึงควรบัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนให้ครอบคลุมในเรื่องการจัดทำรายงานด้านสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะปัญหาสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบ นอกจากนี้ ควรบัญญัติรัฐธรรมนูญที่แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้ดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนโดยปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเคร่งครัด เช่น หลักการปารีส (Paris Principles) ซึ่งหากบัญญัติความดังกล่าว จะช่วยลดการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องสภาพบังคับของบทบัญญัติด้านสิทธิมนุษยชนไม่สามารถใช้บังคับได้จริงลงได้

- ควรให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา ไม่สามารถแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนยังเป็นองค์กรที่ไม่ได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง เช่นเดียวกับองค์กรอิสระอื่น จึงควรกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ และกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนให้มีความชัดเจนในรัฐธรรมนูญด้วย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติเรื่องคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนไว้เป็นหลักการ โดยรายละเอียดของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจะบัญญัติไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติธรรมดา เนื่องจากโครงสร้างและอำนาจหน้าที่เดิมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ไม่สอดคล้องกับหลักการว่าด้วยสถานะและหน้าที่ของสถาบันแห่งชาติเพื่อการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน หรือหลักการปารีส (Paris Principle) นอกจากนี้ สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในระดับสากลรวมถึงของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว หากบัญญัติรายละเอียดเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ในรัฐธรรมนูญทั้งหมดอาจเกิดปัญหาในการแก้ไขบทบัญญัติให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้

- มีการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต้องมีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยต้องมีการสื่อสารกับสังคมและรณรงค์ให้สามารถรับรู้และเข้าใจปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจัง ตัวอย่างเช่น เมื่อมีสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต้องมีบทบาทในการสรุปสถานการณ์ว่ากรณีดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ และเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใด รวมทั้งจะมีแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร

- รัฐธรรมนูญควรบัญญัติกลไกที่เปิดช่องให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และฟ้องคดีต่อศาลได้โดยตรง หากมีกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น โดยอาจบัญญัติสิทธิดังกล่าวเพิ่มเติมในเรื่องคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนหรือผู้ตรวจการแผ่นดินก็ได้ นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีหน้าที่ตรวจสอบและจัดทำรายงานการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ซึ่งเป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนด้วย

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต้องมีหน้าที่ในการจัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการหรือแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชน โดยรายงานต้องมีสาระสำคัญในการชี้แจงเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนว่าในปัจจุบันมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบใดบ้าง โดยต้องคำนึงถึงพันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่อง

ดังกล่าวไว้ด้วย นอกจากนั้น ความใน (๓) ความว่า “ใส่ร้ายประเทศ” เป็นถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม ควรแก้ไขเป็น “บิดเบือนประเทศ” จะเหมาะสมมากกว่า

- ความว่า “... รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย” ไม่จำเป็นต้องบัญญัติ เนื่องจากไม่ควรบัญญัติรัฐธรรมนูญโดยอ้างอิงการละเมิดสิทธิมนุษยชนในต่างประเทศจนเกินไป โดยอาจแก้ไขเป็นความว่า “แสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณี และต้นเหตุแห่งการละเมิดที่แท้จริง” นอกจากนั้น การแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างยั่งยืนจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องสิทธิมนุษยชน และจัดการศึกษาให้ประชาชนได้ตระหนักและรับรู้เกี่ยวกับปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยและต่างประเทศ จึงควรบัญญัติเพิ่มความเรื่องดังกล่าวในร่างมาตรา ๒๒๘ ด้วย

- ความใน (๓) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ความว่า “ชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในกรณีที่มีผู้กล่าวหาหรือใส่ร้ายประเทศโดยไม่เป็นธรรม” ควรเป็นหน้าที่ของรัฐบาลมากกว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนหรือไม่

- การชี้แจงและแถลงข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน หากให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเป็นผู้ชี้แจงและแถลงข้อเท็จจริงจะได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือมากกว่ารัฐบาล

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน (๑) และ (๓) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้

“(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณี และมูลเหตุแห่งการละเมิดที่แท้จริง” และ

“(๓) ชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม”

- มีการถามว่า อำนาจหน้าที่เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลปกครอง กรณีมีผู้ร้องเรียนว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายตามที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จะนำมาบัญญัติในร่างมาตรา ๒๒๘ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า อำนาจหน้าที่เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลปกครอง กรณีมีผู้ร้องเรียนว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายดังกล่าวได้นำไปบัญญัติไว้ในส่วนของผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑) แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒๘ ให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนคนหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลกระทบละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณี และจัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลกระทบหรือแนวทางป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณี และมูลเหตุแห่งการละเมิดที่แท้จริง

(๒) จัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการหรือแนวทางป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๓) ชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๔) เสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับใด ที่มีผลเป็นการขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ เที่ยงธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง ในการใช้ดุลพินิจ และคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ

ส่วนหนึ่ง คู่ขนานกับ สืบค้นข้อเท็จจริง ทราบได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นตำแหน่งที่เสนอแนะข้อเท็จจริงที่ควรทราบ ทราบได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นตำแหน่งที่เสนอแนะข้อเท็จจริงที่ควรทราบ ทราบได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นตำแหน่งที่เสนอแนะข้อเท็จจริงที่ควรทราบ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ คณะรัฐมนตรีต้องพิจารณารายงานและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนตาม (๒) และ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการ ดำเนินการ ให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนทราบ”

๒) เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๒๒๘/๑ ดังนี้

“มาตรา ๒๒๘/๑ จำนวน คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การได้มา วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจอื่นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

หมวด ๑๐ ศาล

“หมวด ๑๐

ศาล”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑๐ ศาล โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

“ส่วนที่ ๑

บททั่วไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๑ บททั่วไป โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒๙

“มาตรา ๒๒๙ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง”

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความเห็นว่า ความว่า “เป็นธรรม” ในวรรคสอง บัญญัติแตกต่างกับบทบัญญัติในร่างมาตราที่ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระต่าง ๆ ซึ่งใช้คำว่า “เที่ยงธรรม” ดังนั้น ความในวรรคสองของร่างมาตรา ๒๒๙ ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในส่วนอื่น ๆ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “เที่ยงธรรม” จะใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น ส่วนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาหรือตุลาการจะต้องใช้คำว่า “เป็นธรรม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๒๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๐

“มาตรา ๒๓๑ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้แต่โดยพระราชบัญญัติ

การตั้งศาลขึ้นใหม่หรือกำหนดวิธีพิจารณาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่ง หรือที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่มีตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ๆ จะกระทำได้”

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความเห็นว่า การจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญไม่มีกฎหมายลำดับรองรองรับการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญซึ่งแตกต่างจากการจัดตั้งศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหารที่มีกฎหมายลำดับรองรองรับการจัดตั้งศาล ดังนั้น ควรเพิ่มหลักการเพื่อให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ โดยแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้แต่โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติ”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และเป็นศาลที่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญจึงไม่อาจมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญได้เนื่องจากจะเป็นการล้มล้างรัฐธรรมนูญซึ่งแตกต่างกับการจัดตั้งศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหารที่จำเป็นต้องมีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น ๆ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๓๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๑

“มาตรา ๒๓๑ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม และศาลปกครองพ้นจากตำแหน่ง แต่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตายหรือเกษียณอายุ ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๓๑ เป็นดังนี้ “พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม และศาลปกครองพ้นจากตำแหน่ง แต่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตายหรือเกษียณอายุหรือตามวาระ ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓๑ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม และศาลปกครองพ้นจากตำแหน่ง แต่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตายหรือเกษียณอายุ หรือตามวาระ ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ”

มาตรา ๒๓๒

“มาตรา ๒๓๒ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายทุกประการ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๓๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๓

“มาตรา ๒๓๓ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นกรรมการ

หลักเกณฑ์และวิธีการชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจระหว่างศาลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๓๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๓/๑

“มาตรา ๒๓๓/๑ กระบวนการยุติธรรมต้องเป็นไปโดยถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย มีความเป็นธรรม มีมาตรฐาน ตรวจสอบได้ มีขั้นตอนการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาที่เหมาะสม ไม่ล่าช้า และมีกลไกป้องกันการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างมาตรา ๒๓๓/๑ เป็นการบัญญัติหลักการเกี่ยวกับการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม
- หลักการเกี่ยวกับการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม คณะกรรมการได้บัญญัติหลักการรองรับไว้ในหมวดว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและหมวดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยไว้แล้ว

ประธานกรรมการเสนอร่างมาตรา ๒๓๓/๑ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติร่างมาตรา ๒๓๓/๑ ออกทั้งมาตรา

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันเสาร์ ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๙.๐๐ นาฬิกา ณ โรงแรมเลควิว รีสอร์ท แอนด์ กอล์ฟคลับ ซะอำ จังหวัดเพชรบุรี

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๙.๐๐ นาฬิกา

นายณฤพณธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นางสาวรินทร์ทร ปณิธานธรรม

วิทยากรชำนาญการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายภาณุวัฒน์ เถียรชนา

วิทยากรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกนธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกฎหมาย ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์